

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

AKúria a Kajtár, Takács, Hegymegi-Barakonyi Ügyvédi Iroda (1062 Budapest, Andrássy út 102., ügyintéző: Dr. H.- B.Z. ügyvéd) által képviselt Allianz Hungária Biztosító Zrt. (1051 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky Endre út 52.) I.r., az Oppenheim Ügyvédi Iroda (1053 Budapest, Károlyi Mihály utca 12., ügyintéző: Dr. F. G. ügyvéd) által képviselt Generali-Providencia Biztosító Zrt. (1066 Budapest, Teréz körút 42-44.) II. r., a Jutasi és Társai Ügyvédi Iroda (1054 Budapest, Alkotmány utca 31. IV. emelet 17., ügyintéző: Dr. J. Gy. ügyvéd) által képviselt Gépjármű Márkakereskedők Országos Szövetsége (1238 Budapest, Grassalkovich utca 255.) III.r., a Kajtár, Takács, Hegymegi-Barakonyi Ügyvédi Iroda (1062 Budapest, Andrássy út 102., ügyintéző: Dr. H.-B. Z. ügyvéd) által képviselt Magyar Peugeot Márkakereskedők Biztosítási Alkusz Kft. (1032 Budapest, Bécsi út 120.)IV. r. és a Dr. B. P. ügyvéd által képviselt Paragon-Alkusz Zrt. (1163 Budapest, Hősök fasora 50., a Magyar Opelkereskedők Bróker Kft. jogutódja) V.r. felpereseknek a Dr. László Ildikó Katalin ügyvéd (1245 Budapest, Pf. 1036.) által képviselt Gazdasági Versenyhivatal (1054 Budapest, Alkotmány utca 5.) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Fővárosi Ítéltábla 2009. szeptember hó 23. napján kelt 2.Kf.27.129/2009/14. számú jogerős ítélete ellen az I.r. felperes által 53., a II.r. felperes által 55., a III.r, felperes által 52. és a IV. r. felperes által 54. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon tartott tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.129/2009/14. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott, az V. r. felperesre vonatkozó rendelkezéseit nem érinti,

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

egyebekben a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi és a Fővárosi Bíróság 7.K.31.116/2007/44. számú ítéletét a I. r., II. r., III.r. és IV. r. felperesek tekintetében - az indokolás részbeni mellőzésével - helybenhagyja.

A másodfokú eljárás költségét a felek maguk viselik.

Kötelezi az I.r. és II. r. felperest, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek külön-külön 500.000 (ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a III.r. felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 600.000 (hatszázézezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a IV. r. felperesnek 300.000 (háromszázézezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az I.r., II. r. és III.r. felpereseket, hogy fizessenek meg az államnak - külön felhívásra - egyenként 48.000(negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket, míg a további 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket és a 36.000 (harminchatezer) forint csatlakozó fellebbezési illetéket az állam viseli.

Kötelezi az I.r. és II.r. felpereseket, hogy fizessenek meg az államnak - külön felhívásra - egyenként 2.250.000 (kétfmillió-kétszázötvenezer) forint felülvizsgálati részilletéket, a fennmaradó 500.000 (ötszázezer) forint felülvizsgálati részilletéket és 816.000 (nyolcszázttizenhatezer) forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Kötelezi a III.r. felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 2.500.000 (kétfmillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Az alperes a 2006. december 21. napján kelt Vj- 51/2005/184. számú, 2007. június 5. napján kijavított határozatában megállapította, hogy

a) a III.r. felperes az I.r., illetve a II.r. felperesek

Kfv. II.37.268/2013/8.szám

által a 2003., a 2004. és a 2005. évben a márkakereskedések esetében alkalmazott javítói óradíjakról szóló megállapodások tárgyában hozott döntéseivel,

b) az I.r. felperes a III.r. felperessel, illetve az egyes márkakereskedésekkel az I.r. felperes által a 2004. és a 2005. évben a márkakereskedések esetében alkalmazott javítói óradíjakról szóló, a javítói óradíjak mértékét az I. r. felperes biztosításainak értékesítésében elért teljesítménnyel összekapcsoló megállapodások megkötésével,

c) a II.r. felperes az egyes márkakereskedésekkel az általa a 2004. és a 2005. évben a márkakereskedések esetében alkalmazott javítói óradíj akról szóló, a javítói óradíjak mértékét a II.r. felperes biztosításainak értékesítésében elért teljesítménnyel összekapcsoló megállapodások megkötésével,

d) az I.r. felperes és a IV.r. felperes az általuk 2000. október 4. és 2005. március 9. között megkötött, a IV. r. felperes magatartásának versenykorlátozó módon történő befolyásolására irányuló megállapodásokkal,

e) az I.r. felperes és az V.r. felperes az általuk 2002. április 16. és 2005. március 21. között megkötött, az V.r. felperes magatartásának versenykorlátozó módon történő befolyásolására irányuló megállapodásokkal,

f) az I.r. és a IV. r. felperesek az általuk 2002. április 24. és 2005. március között megkötött, a Porsche Biztosítási Alkusz Kft. (a továbbiakban: Porsche) magatartásának versenykorlátozó módon történő

befolyásolására irányuló megállapodásokkal,

g) a II. r. és a IV. r. felperesek az általuk 2000. október 11. és 2005. március 1. között megkötött, a IV. r. felperes magatartásának versenykorlátozó módon történő befolyásolására irányuló megállapodásokkal,

h) a II. r. és az V.r. felperesek az általuk 2001. december 21. és 2005. augusztus 10. között megkötött, az V. r. felperes magatartásának versenykorlátozó módon történő befolyásolására irányuló megállapodásokkal,

i) a II.r. felperes és a Porsche az általuk 2002. január 21. és 2005. augusztus 31. között megkötött, a Porsche magatartásának versenykorlátozó módon történő befolyásolására irányuló megállapodásokkal a verseny korlátozására alkalmas magatartást tanúsítottak, egyben a jogsértő magatartások további folytatását megtiltotta.

A jogsértések miatt az I.r. felperest 5.319.000.000 forint, a II.r. felperest 1.046.000.000 forint, a III.r. felperest 360.000.000 forint, a IV. r. felperest 13.600.000 forint, míg az V.r. felperest 45.000.000 forint bírsággal sújtotta.

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

A határozat indokolása szerint az érintett termékpiac egyrészt a gépjármű-biztosítások piaca, másrészt a gépjárműjavítói szolgáltatások piaca. Az alperes megállapította, hogy a III.r. felperes megalakulásától kezdve - bár a javítói szolgáltatások színvonala nem volt egységes - törekedett a márkakereskedések óradíjainak egységesítésére. Döntései - amelyek magukban foglalták az óradíjakról szóló ajánlások megtételét, melynek versenyjogi megítélésén sem az árak ajánlás-, sem keret jellege (-tól -ig árak) nem változtat - nemcsak versenykorlátozó célúak voltak, hanem a közzétett óradíj ajánlásai következtében az egész gépjárműjavítói piacra árfelhajtó hatást gyakoroltak. A jogsértés nem esik a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 13.§-ának hatálya alá, és a III.r. felperes a Tpv. 17.§-a alapján sem mentesülhet.

Az I.r. felperes a verseny korlátozását célzó magatartást tanúsított azzal, hogy a javító óradíjak mértékének kérdését a márkakereskedőkkel megkötött javítói szerződésekben és a III.r. felperessel kötött megállapodásaiban 2003-ban egyedi esetekben, 2004. és 2005. években pedig rendszeresen és elvszerűen összekötötte a biztosítások értékesítésében elért eredménnyel. A céljuttalékra vonatkozó, biztosítási alkuszokkal kötött megállapodások korlátozták az alkuszok mozgásterét a biztosítások megkötésében, vagyis azt, hogy az ügyfélnek a legmegfelelőbb biztosítást válasszák ki. A jogsértés súlyát és hatását növelte az aktív kárrendezés bevezetése, hiszen az más biztosítók kifizetéseire is hatással volt, így korlátozta az árversenyt a biztosítási díjak tekintetében.

A II.r. felperes magatartásával kapcsolatban az előzőhöz hasonló indokolást adott azzal, hogy bár az írásbeli megállapodások nem tartalmazták azt, hogy a javítónál értékesített gépjárművek biztosításainak 30 %-a kerüljön vele megkötésre a magas javítói óradíjak fejében, ennek ellenére ez része volt a megállapodásoknak. Hangsúlyozta, hogy a II.r. felperes esetében a követő magatartás nem mentesít a versenyjogsértés alól.

Ki fej tette, hogy mindkét felperes versenykorlátozó magatartása alkalmas volt arra, hogy a versenyre kedvezőtlen hatást gyakoroljon. A magasabb óradíjak és a magasabb alkuszi jutalékok miatt a fogyasztóknak magasabb casco biztosítási díjat kellett fizetniük. Mivel pedig a felperesek a kötelező gépjármű felelősségbiztosításból származó veszteségüket a casco alpiacon keletkező

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

nyereségből finanszírozták, mindez megjelent a kötelező gépjármű felelősségbiztosítás díjaiban is. Az önrész alá eső károk és a biztosítási fedezetben nem részesülő károk is magasabbak lettek a magasabb óradíjak miatt. A jogsértés súlyát növelte, hogy a 2004. és 2005. évben alkalmazott óradíjak emelése messze meghaladta az inflációt. A más biztosítók márkakereskedéseken keresztüli casco értékesítési lehetősége korlátozódott, lényegesen eltérő óradíj alkalmazására pedig nem volt reális lehetőségük. A versenyjog-sértő hatás egyértelmű bizonyítéka, hogy az I.r. és II. r. felperesek piaci részesedésének csökkenése megállt a casco biztosítások területén, sőt 2005. évben kisebb mértékben még növekedett is. A kötelező gépjármű felelősségbiztosítási piacon is megállt a csökkenés, illetve a csökkenés üteme kisebb lett. Magatartásukat nem a minőségi szolgáltatás iránti igény, hanem az értékesítés növelésének célja határozta meg. Esetükben nem alkalmazható a vertikális megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alól történő mentesítéséről szóló 55/2002.(III.26.) Korm.r. (a továbbiakban: csoportmentességi rendelet), és a Tpv. 17.§-ában foglalt mentesülési feltételek sem állnak fenn.

Az alperesnek a határozat indokolásában kifejtett álláspontja szerint a IV. r. és V.r. felperesek céljutalékára vonatkozó megállapodások is jogsértőek tekintet nélkül arra, hogy az annak feltételül kötendő szerződéseket darabszámban vagy százalékos arányban fejezték-e ki, a korábbi időszakhoz viszonyítva tartalmaztak-e többletvállalást, vagy ennek elérésére való törekvést, illetve, hogy a jutalék emelkedését sávosan állapították-e meg, vagy a bruttó biztosítási díjtól tették-e függővé. A kampány-jutalék kiírások is jogsértőek, mert azok természetüknél fogva magukban hordozták a versenykorlátozás lehetőségét, alkalmasak voltak arra, hogy csökkentse a biztosítási termékek versenyét és növeljék az I.r. és II. r. felperesek piaci részesedését, illetve az azt érintő folyamatokra kedvezően hassanak. A Tpv. 17.§-a szerinti mentesülés feltételeit nem találta bizonyítottnak. A céljutalék megállapodásokat egy megállapodás hálózat részének is tartotta, amelyben a javítási óradíjak és a biztosítási szerződések értékesítésének összekapcsolása, valamint a céljutalék megállapodások együttesen és egymásra tekintettel szolgálták a versenykorlátozó cél megvalósulását. Összességében ennek a megállapodás-rendszernek volt köszönhető, hogy az ügyfelek nem egy tisztességes versenyben kialakult árat fizettek a gépjármű biztosítások

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

piacán.

A bíróság alapösszegét az I.r. és a II.r. felperes esetében a gépjármű biztosítási piacon 2004. és 2005. évben elért díjak, a három alkusszal kötött megállapodások esetében pedig a jogsértéssel érintett időszakban az I.r. és a II.r. felperesekhez közvetített gépjárműszerződések állománydíjának összeadásával állapította meg. Enyhítő körülményként értékelte, hogy nem kőkemény kartellnek minősülő horizontális megállapodásról van szó, és hogy hasonló iránymutatásként szolgáló határozat még nem született, de figyelembe vette azt is, hogy az I.r. felperes piacvezető, míg a II.r. felperes részesedése jóval kisebb volt. A III.r. felperes esetében a bíróság alapösszegét becsléssel határozta meg - a tagság és a megállapodást kötő márkakereskedések közötti viszony ismeretének hiányában a három érintett csoport részére kifizetett javítói óradíjak nettó mértékét vette figyelembe azzal, hogy 2003. évben a Porsche még külön tárgyalta. Rögzítette, hogy az áregyeztetés súlyos szankciót igényel, és hogy a jogsértés újszerűsége sem állapítható meg. Tekintetbe vette a tagok gépjárműjavítói szolgáltatások piacán való részesedését, továbbá azt, hogy a III.r. felperes magatartása felróható volt. A IV.r. és V. r. felperesek esetében a bíróság alapösszege az I.r. és a II. r. felperesekhez közvetített szerződések jutalékának összege volt. Értékelte, hogy nem kőkemény kartellnek minősülő horizontális megállapodásokról volt szó, de tekintettel volt a felek piaci részesedésére és az ügy újszerűségére is.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a határozatot megváltoztatta, és a határozat rendelkező részének jogsértést megállapító 1. d., e., g., h. pontjait, valamint az I.r. és a II. r. felperes vonatkozásában az f. és i. pontjait is hatályon kívül helyezte, és e megállapítások tekintetében az alperest új eljárásra kötelezte. Az I.r. felperesre kiszabott bírságot 4.972.000.000 forintra, a II.r. felperesre kiszabott bírságot 880.000.000 forintra mérsékelte, míg a IV. r. és V. r. felperesekre kiszabott bírságról szóló rendelkezést mellőzte. Az I.r. és II.r. felperesek kereseteit egyebekben elutasította, a III.r. felperes keresetét teljes egészében elutasította. Az alperest - többek között - arra kötelezte, hogy fizessen meg a IV.r. felperesnek 500.000 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság - ítéletének indokolása szerint - helyesnek ítélte az alperes piac meghatározását,

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

helytelennek, hogy a javítási óradíjakra vonatkozó megállapodásokat és a céljutalékokra vonatkozó megállapodásokat egy megállapodás-hálózat részének tekintette, melyek együttesen és egymásra tekintettel szolgálták a versenykorlátozó cél megvalósulását.

A III.r. felperes keresete kapcsán kifejtette, hogy az egyeztetésre tekintettel klasszikus horizontális árkartell jött létre, amely versenyellenes. A III.r. felperes esetében a jogsértés abban áll, hogy ajánlott árakról döntött, és azok bele is kerültek az I.r. és II. r. felperések által kötött megállapodásokba. Magatartása az eladási árak meghatározására irányult, az nem minősülhetett bagatell kartellnek. Az árkartell objektíve versenykorlátozó, így az alperesnek nem kellett levezetnie annak tényleges vagy potenciális hatásait. A Tpv. 17. §-ában foglalt mentesüléssel kapcsolatban kifejtette, hogy a III.r. felperes tagjaival nemcsak az árakat egyeztetette, hanem egy jogsértő vertikális megállapodást ajánlott a piac szereplőinek. Ennek ellenkezőjére konkrét bizonyítékokat nem adott. A bírságra vonatkozó rendelkezést jogszerű mérlegelésen alapuló döntésnek tekintette, melynek nem kell pontos számításra alapulnia.

A javítói óradíj megállapodásokkal kapcsolatban levezette, hogy a csoportmentességi rendelet szerinti közvetlen értékesítési jogviszony az I.r. és a II. r. felperések, valamint a III.r. felperes és a márkakereskedések között nem állt fenn. Bár az óradíjakra vonatkozó megállapodások vegyes jellegűek, azonban az elszámolási jogviszony a domináns elem, ezért ezekre a csoportmentességi rendelet nem alkalmazható.

A vertikális megállapodások a Tpv. 11.§-ába ütközően jogsértőek, a versenyellenes célzatot pedig igazolja, hogy a szokásostól eltérően a felek nemcsak a rezsi (javítási) óradíjakra építették be a jutalékot, hanem e jutalék emelését piaci részesedéshez kötötték. Ez a megállapodás nem a piaci részesedés növekedését célozta, hanem a versenytársak kiszorítását.

Az alperes által beszerzett nyilatkozatok igazolják, hogy az árrendszer a rezsi óradíj megállapodások következményeként nem szakadt ketté az I.r. és II.r., felperések, illetve más biztosítók által alkalmazott díjakra, így a megállapodások a piac egészére hatottak. A versenyellenes célzat objektív kategória, amiből következik, hogy az alperes nem sértette meg a tényállás tisztázási kötelezettségét, amikor a jogsértés bizonyítására nem alkalmazott hatástesztet.

A versenyellenes célzat megállapítást nyert, az I.r. által

csatolt piackutatási adatok és II.r. felperes által csatolt tanulmány ennek cáfolására nem volt alkalmas.

A felperesek által csatolt adatok alapján megállapította, hogy a rezsi óradíjak a jutalékok miatt emelkedtek pár százalékkal az indokolt árszint felé, a kartell tevékenységgel okozott káruk más biztosítóknak nemcsak abból származott, hogy kicsit magasabbak lettek a kárkifizetések, hanem abból is, hogy kevesebb biztosítást értékesítettek, mint amennyit értékesíthettek volna.

A bagatell kartell megállapítására nem volt lehetőség, és a mentesülés feltételei sem állnak fenn, mert a piaci részesedéshez kötött jutaléknövelés elérhető lett volna a rezsi óradíjakba való beépítés nélkül is.

Az alperes a bíróság kiszabásakor a jogsértést súlyának megfelelően értékelte. Indokolt volt a megszolgált díjak alapulvétele, és helyesen vette figyelembe a jogsértés időtartamát és a jogsértés újszerűségét is. A más biztosítók kárkifizetéseit növelő hatás a kötelező gépjármű felelősségbiztosítási piacon is érvényesült, így az e biztosításból származó megszolgált díjak figyelembevétele nem alaptalan, nem okszerűtlen. A II.r. felperes követő magatartás tanúsításával reagált egy piaci helyzetre, ez azonban neki felrőható.

A céljutalék megállapodásokkal kapcsolatban megállapította, hogy az alperes jogszabálysértő módon terjesztette ki az eljárást, nem folytatta le e piaci magatartás kapcsán az eljárás vizsgálati szakaszát, mindez a tényállás tisztázatlanságához vezetett. Megsértette továbbá a felperesek védekezéshez való jogát, amennyiben az előzetes álláspont egyik lényeges következtetésétől gyökeresen eltérő megállapítással kapcsolatban nem adott számukra lehetőséget álláspontjuk kifejtésére. Emellett számos piaci magatartás vonatkozásában bizonyíték nélkül állapított meg jogsértést. Helytelenül állapította meg, hogy a kifogásolt piaci magatartások nem tartoznak a csoportmentességi rendelet hatálya alá, ezért nem vizsgálta a rendelet kivételi szabályait. Megállapította, hogy miután a versenyfelügyeleti eljárás 2005. november 1. előtt indult, az ügyben az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) rendelkezéseit kellett volna alkalmazni, így végzéssel az eljárás kiterjesztését nem lehetett volna elrendelni, és a Tpv. 70.§-ának (4) bekezdésében foglaltakra sem lehetett volna hivatkozni. A versenyfelügyeleti eljárás alapszakaszának mellőzése önmagában jelentős, a bíróság által nem orvosolható és az ügy érdemére is kiható eljárási szabálysértésnek minősül. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az előzetes

Kfv. II. 37.268/2013/8.szám

álláspont szerint a biztosítási alkuszok és a biztosítók közötti kapcsolat vertikális, ezért alkalmazható a csoportmentességi rendelet. Az alperes új alapokra helyezte érvelését, így sérült a védekezéshez való jog, ezért e körben az alperesnek új eljárást kell lefolytatnia, amelyre tekintettel az I.r. és II. r. felpereseket sújtó bírság összegét is mérsékelte.

A megismételt eljárásra nézve előírta, hogy a céljuttalék megállapodásokra vonatkozóan az alperesnek le kell folytatnia a vizsgálatot. Ennek során fel kell tárnia az általános piaci gyakorlatot, és akár további ügyfeleket is bevonhat az eljárásba. Ezt követően kell állást foglalnia abban, hogy a megállapodások versenykorlátozóak lehetnek-e, majd szükség szerint abban is, hogy a csoportmentességi rendelet kivételi szabályai között van-e olyan, amely a jelen ügyre alkalmazható. Ennek hiányában az I.r. felperes esetében a 30 %-os piaci részesedésre tekintettel kell vizsgálni a jogsértés megállapíthatóságát, a többi piaci szereplő esetében pedig azt, hogy a Tpv. 16/A.§-ának alkalmazása szóba jöhet-e.

A IV. r. felperes javára a bírósági eljárásban alkalmazható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 2.§-ának (2) bekezdése alapján állapított meg az igényeltnél kevesebb összegű perköltséget, hivatkozva arra, hogy koncentráltabban, kevesebb beadványban is megfogalmazhatta volna érveit.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I.-III.r. felperesek, valamint az alperes fellebbezéssel éltek, a IV. r. és V.r. felperesek csatlakozó fellebbezést terjesztettek elő.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a felperesek keresetét teljes egészében elutasította, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A másodfokú bíróság az I.r, II. r és III.r. felperesek fellebbezését, valamint a IV. r. és V.r. felperesek csatlakozó fellebbezését alaptalannak, az alperes fellebbezését alaposnak értékelte.

A másodfokú bíróság az I.r., II.r. és III.r. felperesek eljárásjogi kifogásaira nézve rögzítette, hogy azokat a bíróságnak csak akkor kell figyelembe venni, ha súlyosak, az ügy érdemére kihatnak. A jogerős ítélet szerint a felperesek által felhozottak nem ilyen súlyosak. Az elsőfokú bíróság ezzel ellentétes álláspontja és döntése

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

ellenére azonban a fellebbezések teljes körűen elbírálhatóak voltak, mivel az elsőfokú bíróság az eljárási kérdéseken túl az anyagi jogi kérdések tekintetében is állást foglalt, ezáltal döntést hozott.

A másodfokú bíróság a III.r. felperes vonatkozásában megállapította, hogy a keresetét elutasító döntés jogszerű volt. A III.r. felperes azzal követett el versenyjogsértést, hogy a tagjai által alkalmazott javítói óradíjak mértékére ajánlatot fogalmazott meg, a megajánlott árakban az I.r. és II.r. felperesekkel is megállapodott, ezek alapján a tagok felé ajánlásokat tett. Az árakra vonatkozó ajánlás a verseny korlátozását célozta, olyan árakat határoztak meg, amelyeket valós versenyviszonyok között nem tudtak volna a márkakereskedők elérni. A III.r. felperes magatartása folytán indokolatlanul magas árak alakultak ki, az árfelhajtó hatás az egész gépjármű javítói piacra kihatott.

Az I.r. felperes tekintetében a jogerős ítélet kifejtette, hogy bár az ő érdeke a minél alacsonyabb javítói óradíjakhoz fűződött, mégis az inflációt meghaladó áremelkedésben állapodott meg. Ez csak úgy érte meg, ha összekapcsolja a biztosítást közvetítő tevékenységgel, az óradíjakon keresztül ösztönözve a márkakereskedések biztosítás értékesítési tevékenységét. A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a megállapodás létrejötte nem igényli az írásbeli formát, elegendő a szóbeliség vagy a ráutaló magatartás. E magatartás célja a verseny korlátozása, a többi biztosító kizorítása, akik a megállapodásokban részes márkakereskedésekben csak kismértékben jelenhettek meg.

A jogerős ítélet kizárta a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés lehetőségét, hangsúlyozva, hogy a Tptv.11.§ (1) bekezdése nem korlátozódik az erőfölényben lévő vállalkozásokra.

A II.r. felperes fellebbezése nyomán a másodfokú bíróság utalt a szakosztályi utasítások tényére, melyet a II.r. felperes nem cáfolt meg. Álláspontja szerint ebből következően nyilvánvaló, hogy a márkaszervizek nem véletlenül alkalmazták a megállapodásokban szereplő árakat, a II.r. felperes pedig nem a piac nyomására, hanem a megállapodások alapján fogadta el a javítói óradíjakat. A felkutatott adatok jól mutatják a versenykorlátozó hatást, melyet a II.r. felperes sikerrel nem cáfolt meg.

A jogerős ítélet kimondta, hogy az I.r. és II.r. felperesek versenyellenes célú és hatású ármegállapodása nem volt csekélynek tekinthető, ezért a Tptv. 13. § (1) bekezdése nem volt alkalmazható, és a Tptv. 17.§-ban

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

foglalt feltételek sem teljesültek.

A bírság kiszabásával kapcsolatban a másodfokú bíróság az I.r., II.r. és III.r. felperesek fellebbezésére tekintettel kifejtette, hogy az alperes e körben az eljárásjogi szabályokat betartva, a mérlegelése szempontjait feltárva döntött. A felperesek elsősorban a jogsértés hiányára tekintettel kívántak mentesülni a bírság alól. Miután a jogsértés egyértelműen megállapítható volt és a további, a téves értékelésre való hivatkozások alátámasztást nem nyertek, a bírság mérsékelésére a másodfokú bíróság egyiküknél sem talált alapot. Hangsúlyozta, hogy bírság kiszabásának a Tptv.78.§-án kell alapulni, nem pedig egy matematikai képlet, ezért a felperesek alaptalanul várták el a számszaki adatok és a kiindulási számadat pontos megindokolását. A felperesek nem vitatták, hogy a bírság a maximum összeg alatt maradt, és azt sem, hogy a Tptv. alapján nem szempont sem a teljesítőképesség, sem az érdekképviseleti jelleg.

A másodfokú bíróság az alperes fellebbezésének helyt adva, mindenekelőtt az alperesnek az eljárás kiterjesztése körében tett eljárási cselekményeit vizsgálta. Megállapította, hogy az alperes eljárási hibát vétett akkor, amikor tévesen hivatkozott a Tpv. 2005. november 1. napja után hatályos 70. § (4) bekezdésére, és amikor az eljárás kiterjesztéséről nem határozattal, hanem végzéssel rendelkezett. Ugyanakkor megállapította, hogy a fenti eljárási hibák nem olyan súlyosak, amelyek a határozat hatályon kívül helyezését indokolnák. A jogerős ítélet rögzítette, hogy az eljárás kiterjesztéséről a fenti határidő előtt sem a Tpv., sem az Áe., sem a Két. nem rendelkezett, ugyanakkor nem is tiltotta azt. Az utólagosan formába öntött jogalkotói akarat azonban nem kétséges, a kiterjesztés lehetséges, ez esetben alapvető kíváncságot, hogy az érintett tudjon a kiterjesztés tényéről, irányáról és ennek következtében gyakorolni tudja jogait. A másodfokú bíróság úgy értékelte, hogy az érintettek - miután ellentétesen nem nyilatkoztak - tudtak az eljárás kiterjesztéséről, nem a határozatból értesültek arról, azzal kapcsolatban nyilatkozatot tettek, védekezéshez való jogukat gyakorolhatták, amint ezt a határozat több helyen alátámasztja. Kifejtette továbbá, hogy az előzetes álláspontban rögzítettek nem kötik sem a hatóságot, sem a bíróságot. A jogszabály sehol nem írta elő a kiegészítő előzetes álláspont készítését. A jogerős ítélet ebből azt a következtetést vonta le, hogy a kisebb fokban jogsértő eljárás az ügy érdemére kihatással nem volt, különös tekintettel arra, hogy az érintettek a

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

bírósági eljárásban is gyakorolhatták jogaikat, az esetleges jogsértés a bírói szakban orvoslást nyert.

A céljutalék megállapodások értékelésekor a megállapodással érintettek körét jelölte meg kiindulópontként. A fogyasztó szerepét kiemelten kezelve megállapította, hogy a jutalékot valójában ő fizeti meg a biztosítón keresztül mind az alkusznak, mind a márkakereskedőnek. Az alkusz és a biztosító között nem valósul meg vertikális jogviszony, így az a csoportmentességi rendelet hatálya alá sem eshet. Az alapjutalék és céljutalék vonatkozásában megállapította, hogy míg az előbbi csak a szokásos kiajánlásra ösztönzi az alkuszt, addig a céljutalék rendkívüli módon motiválja, oly annyira, hogy az ügyfél érdekét a céljutalékot kínáló biztosító mögé helyezi. Ez utóbbi esetben a versenykorlátozó hatás nyilvánvaló, függetlenül attól, hogy a cél jutalékot értékesítési részesedéshez vagy más mennyiségi mutatóban határozták meg, hiszen az alkusz a cél jutalékot csak akkor kapja meg, ha a biztosító által meghatározott mértéket eléri. Ezen a helyzeten nem változtatna az sem, ha más biztosítók magasabb jutalékot ajánlanának, mivel ezzel ők maguk is versenyjogsértést követnének el. A másodfokú bíróság szerint a versenykorlátozó cél a céljutalék megállapodások esetében is egyértelműen kimutatható - éppúgy, mint a javítói óradíj megállapodások esetében -, az alperesnek a jogsértés megállapításához ez esetben sem kellett további tényfeltárást és hatásvizsgálatot végeznie. Álláspontja szerint alaptalanul hiányolta az elsőfokú bíróság az ezzel kapcsolatos piaci gyakorlat bemutatását.

A másodfokú bíróság szerint tévedett az elsőfokú bíróság abban is, hogy nem ismerte fel az alap- és cél jutalék közötti különbséget. Rámutatott arra, hogy az alperes szerint nem csak a javítási óradíjakra vonatkozó és a céljutalékokra vonatkozó megállapodások, mint megállapodás-hálózat jogszabálysértő, hanem az egyes megállapodásokat külön-külön, önmagukban minősítette jogsértőnek azzal, hogy azok a piacra egymással összefüggésben (is) gyakoroltak hatást. A javítási óradíjak és a céljutalékok együttes vizsgálata a versenykorlátozó hatás szempontjából - szemben az elsőfokú bíróság álláspontjával - nem volt jogellenes.

A másodfokú bíróság az alperes fellebbezésének sikerére tekintettel, az arra vonatkozó érvelésére utalva a IV. r. és V.r. felperes csatlakozó fellebbezését megalapozatlannak értékelte.

Az I.r. felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a

Kfv. II.37.268/2013/8.szám

jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és olyan új határozat meghozatalát kérte, amely az alperesi határozatot megváltoztatva az I.r. felperessel szemben az eljárást jogellenes magatartás hiányában megszünteti. Másodlagos kérelemként a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és olyan új határozat meghozatalát kérte, amely az alperesi határozatot hatályon kívül helyezi és az óradíj-megállapodások tekintetében az alperest új eljárás lefolytatására utasítja. Harmadlagos kérelemként a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte a megfelelő kötelező utasítások megadásával, míg negyedleges kérelemként a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és helyette olyan új határozat meghozatalát kérte, amely az alperesi határozatot megváltoztatva az I.r. felperessel szemben a bíróság kiszabását mellőzi, vagy a bíróság összegét lényegesen csökkenti.

Az I.r. felperes felülvizsgálati kérelme indokolásában előadta, hogy a jogerős ítélet jogsértően értelmezi a Tpv. 11.§ (1) bekezdésében szereplő versenykorlátozó cél fogalmát, mivel az óradíjak meghatározása során a biztosítási értékesítés figyelembevétele nem minősül céljában versenykorlátozó magatartásnak. Álláspontja szerint mivel a jogszabály alapján a felperesi magatartás nem minősül céljában versenykorlátozónak, az alperesnek kellett volna a versenykorlátozó hatás megállapításához szükséges bizonyítást lefolytatnia. Téved a jogerős ítélet, amikor megállapítja, hogy a biztosítási értékesítésben elért teljesítmény figyelembevétele az óradíjak meghatározása során céljában versenykorlátozó magatartásnak minősült. Az értelmezés tekintetében hivatkozott az Európai Unió Bíróságának C-217/05.CEES v CEPESA ügyben hozott ítéletére, és az Európai Közösséget létrehozó szerződés az "EKSZ" 81. cikk (1) bekezdésére, melyet úgy értelmezett, hogy csak olyan magatartások minősülnek céljukban versenykorlátozónak, amelyek természetüknél fogva magukban hordozzák a versenykorlátozás lehetőségét. A kizorító hatású magatartások azonban nem ilyenek, azok csak akkor ütköznek a versenykorlátozás tilalmába, ha bizonyítottan valóban versenykorlátozó hatást fejtenek ki.

Az I.r. felperes szerint a jogerős ítélet - megsértve a Tpv. 11. § (1) bekezdését, valamint a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206.§ (1) bekezdését - jogsértően állapította meg, hogy az óradíj - megállapodásoknak tényleges versenykorlátozó hatása is volt, mivel semmilyen ok/okozati összefüggést nem igazol annak megállapításához, hogy az I.r. felperes óradíj-megállapodása miatt csökkent

Kfv.II. 37.268/2013/8.szám

volna a más biztosítóktól eredő jutalék. A jogerős ítélet megállapításai e vonatkozásban hipotézisek, a tényleges piaci viszonyok vizsgálata nélkül történt megállapítások, azokat semmilyen hatásvizsgálat nem támasztja alá. Nem nyert tehát igazolást, hogy az I.r. felperes megállapodásai miatt más biztosítók kiszorultak a piacról, vagy az árak jogellenesen emelkedtek, ezzel szemben igaz, hogy a verseny éles volt, az I.r. felperes piaci részesedése is csökkent, díjai pedig mindvégig a piaci átlagár alatt maradtak.

Az I.r. felperes kifogásolta, hogy a jogerős ítélet az elsőfokú ítélet megváltoztatásával olyan eljárási jogszabálysértést hagyott jóvá, amely kihatással volt az ügy eldöntésére, ezért a jogerős ítélet a Pp. 339.§ (1) bekezdésébe ütközik. Az alperes ugyanis jogellenesen terjesztette ki eljárását a céljutalék megállapodásokra, ezért az elsőfokú bíróság jogszerűen járt el, amikor az önmagában jelentős, a bíróság által nem orvosolható jogsértésre tekintettel az alperesi határozat cél jutalék megállapodásokkal kapcsolatos, jogsértést megállapító részeit hatályon kívül helyezte. Az alperes ugyanis mellőzte a versenyfelügyeleti eljárás alapszakaszát, a Tpvt. 70.§ (1) bekezdésébe ütköző módon szűkítette le a vizsgálatba bevont vállalkozások körét. Döntését csak a közérdek indokolhatta volna, erre vonatkozó indokolást azonban az alperesi határozat nem tartalmazott.

Állította, hogy a jogerős ítélet iratellenes megállapításokat tartalmaz, nem helytálló ugyanis, hogy a felperes a védekezéshez való jogát gyakorolhatta volna, vagy az elmaradt nyilatkozatok pótlására az elsőfokú vagy a másodfokú eljárásban lehetősége lett volna. Az alperes az előzetes álláspontjától határozatában eltért, mert míg előzetes álláspontjában az alkuszok és biztosítók céljutalék megállapodásait a csoportmentességi rendelet szerinti vertikális megállapodásnak tartotta, addig ezt a véleményét minden indokolás nélkül megváltoztatta a határozatban. A jogerős ítélet e jogsértéssel a Pp. 213. § (1) bekezdésébe ütköző módon nem foglalkozott, a határozatot erre tekintettel nem helyezte hatályon kívül.

Az I.r. felperes szerint a jogerős ítélet a Tpvt. 11.§ (1) bekezdésével ellentétesen állapította meg, hogy a céljutalék-megállapodások céljukban és hatásuk alapján versenykorlátozónak minősülnek. Az I.r. felperes szerint a kiszorító hatású megállapodások esetében nem állapítható meg automatikusan a versenykorlátozó cél. A piaci részesedés növelése a cél, a közvetítőnek adott magasabb jutalék nem versenykorlátozás. Amennyiben azonos jutalékot adnának a közvetítőnek, éppen az egységes jutalékra vonatkozó megállapodás ütközne kartell-tilalomba. Mindezt

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

a másodfokú bíróság nem ismerte fel, nem is versenyjogi szempontból kifogásolta a céljutalékok alkalmazását, hanem az alkuszi függetlenség megsértését tekintette a versenyjoggal ellentétesnek.

Arra is hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a céljutalék megállapodások hatásával kapcsolatban is megalapozatlan hipotéziseket állított fel. Jogsértően tett különbséget az alap- és céljutalékok versenyjogi megítélése között, döntése e vonatkozásban ismét a Pp. 206.§ (1) bekezdésébe ütközik. Nem bizonyított, hogy a cél jutalék hatásában lényegesen eltér az alapjutalék hatásától, és az alkusz a céljutalékot adó biztosító termékét fogja előnyben részesíteni. Az alkuszt valójában nem motiválja rendkívüli módon a céljutalék elérése, különösen akkor nem, ha más biztosítók annál magasabb alap- vagy céljutalékot kínálnak.

Az I.r. felperes szerint a jogerős ítélet jogsértő, amikor megállapítja, hogy a vertikális céljutalék megállapodások nem minősülnek a csoportmentességi rendelet hatálya alá tartozónak. Hangsúlyozta, hogy az alkuszok - bár a fogyasztók érdekében járnak el - közgazdasági versenyjogi szempontból az értékesítési lánc egyik szintjét képviselik, ezért a céljutalék megállapodások, amelyek a viszonteladói tevékenység ellenszolgáltatására vonatkoznak, a csoportmentességi rendelet szerinti vertikális megállapodásnak tekintendők, így a vertikális csoportmentességi rendelet 1.§ (1) bekezdésébe ütközik az alperesi határozat, a jogerős ítélet jogértelmezése pedig ellentétes az EKSZ 81. cikkének (1) bekezdésével.

Az I.r. felperes előadta, hogy a jogerős ítélet jogsértően zárja ki az egyedi mentesülés lehetőségét, melyet a Tpv. 17.§-a lehetővé tesz, és amely vonatkozásában a másodfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy mivel a céljutalékot végső soron a fogyasztók fizetik, a 17.§-ban meghatározott konjunktív feltételek maradéktalanul nem teljesülnek.

A bíróság meghatározása és összege - az I.r. felperes szerint - szintén jogszabálysértő. Álláspontja szerint az alperesnek nemcsak a Tpv. 78.§-ában megjelölt szempontokat, hanem az Áe. 2.§ (1) bekezdésében is hivatkozott általános jogelveket, így az arányosság elvét is figyelembe kellett volna vennie. Hivatkozott arra, hogy mind az alperesi határozat, mind az ügyben született ítéletek a bíróság kiszabásánál tévesen állapították meg a biztosító nettó árbevételét, mivel azt hibásan a megszolgált díjjal azonosították. Tekintettel arra, hogy a biztosító társaságnál nettó árbevétel nincs, így csak az ahhoz tartalmilag közelítő kategóriát lehet alapul venni. Ehhez képest azonban az alperes és ennek nyomán a bíróságok is a bruttó díjbevételekre alapozták a bíróság

Kfv. II. 37. 268/2013/8. szám

összegét, amely indokolatlan, eltúlzott, a biztosító gazdasági helyzetét nem tükrözi, és így aránytalan mértékű bírság kiszabásához vezetett, amellyel nemcsak magát a biztosító társaságokat sújtották, hanem a biztosítottakat is, mivel ugyanazon bevételt kétszeresen sújtották bírsággal. Az I.r. felperes szerint a jogerős ítélet elmulasztja figyelembe venni azt a körülményt, hogy a marasztalt megállapodások 2005-ben kizárólag a casco-ra vonatkoztak, tehát a gépjármű felelősségbiztosítás piacára nem, így az utóbbit a bírság szempontjából figyelembe venni nem lehet.

Az I.r. felperes kifogásolta, hogy az alperes a bírság mértékét megduplázta az állítólagos jogsértés időtartamára hivatkozással. Több évnyi árbevétel alapján számította ki a releváns forgalmat. A bírság arányossága tekintetében az I.r. felperes hivatkozott arra, hogy az alperes nem vette figyelembe a jogsértés relatív súlyát. Felhívta a Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.432/2008/9. számú ítéletében kifejtetteket. Ennek tükrében - véleménye szerint - aránytalan volt a bírság kiszabása, viszonyítva a II.r. felperest sújtó bírsághoz képest, mivel ugyanazon magatartás tekintetében a II.r. felperes esetében az előző évi árbevételnek csupán 8 %-át, miközben az I.r. felperes tekintetében ennek 3,5-szeresét rötta ki bírságként, holott a két felperesi magatartás között ilyen különbség nem mutatható ki. E vonatkozásban jogsértő a másodfokú bíróság azon megállapítása is, hogy a jogsértés tekintetében egyéb enyhítő körülményről, így az újszerűségről sem lehet szó. Mindezzel a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 339/B.§- át.

Az alperes az I.r. felperes felülvizsgálati kérelmével szemben benyújtott ellenkérelmében előadta az óradíj-megállapodások versenykorlátozó céljával kapcsolatban, hogy azok a megállapodások, amelyek természetüknél fogva magukban hordozzák a versenykorlátozás lehetőségét, céljukban versenykorlátozóak. (Határozat 498. pont.) Az I.r. felperes jogsértő magatartásának lényege tekintetében egyetértett a másodfokú bíróság ítélete indokolásának 23. oldalán a 4. bekezdésben kifejtettekkel. Hivatkozott arra, hogy a versenykorlátozó cél mibenlétét már több alkalommal is ismertette, a rezsióradíj megállapodások versenyellenes célja tetten érhető abban, hogy a termék értékesítését nem a verseny feltételei, hanem mesterségesen eltérített feltételek határozzák meg, hogy az I.r. és II.r. felperes elfogadta a márkaszervizek között versenykorlátozó célzattal létrejött horizontális kartell-megállapodások óradíjnövelő célzatát és eredményét. Miután a márkák

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

között a verseny eleve korlátozott, olyan korlátozások vizsgálatára is szükség van, amelyek alkalmasak az összejátszás segítésére és a márkák közötti verseny további torzítására. A viszonteladási árak azért is kerültek a kőkemény korlátozások listájára a csoportmentességi rendeletben, mivel az a klasszikus vertikális szerződés, amely mindkét ilyen hatás megvalósítására alkalmas. A márkák közötti versenykorlátozás kétség kívül versenykorlátozónak minősül, és indokolja a rezsióradíj-megállapodások versenykorlátozó célú megállapodásnak való minősítését is. Az óradíj-megállapodás költségkorlátozó hatására vonatkozóan az alperes kifejtette, hogy ha a versenyellenes cél megállapítható, a jogsértéshez már nem kell vizsgálni a bekövetkezett hatást, így hatástesztre sem volt szükség. A C-217-05.E.CEES v CEPESA ügyben hozott ítélet értelmezése is arra az eredményre vezet, hogy a hatásvizsgálat nem szükséges, elegendő a logikai alapú bizonyítás. A tényleges hatás kapcsán az alperes utalt az I.r. felperes által hivatkozott, a Magyar Biztosítók Szövetsége (a továbbiakban: MABISZ) honlapján fellelhető adatokra. Hivatkozott arra, hogy az I.r. felperes a bírósági eljárásokban nem bizonyította arra vonatkozó állítását, hogy a részére történő közvetítések aránya a márkakereskedéseknél a vizsgált időszakban csökkent volna. Az alperes a más biztosító kiszorulásának bizonyításával kapcsolatban utalt a 2009. augusztus 24-i beadványának 82. pontjára, mely adatok egyértelműen bizonyítják, hogy a jogsértő magatartás alkalmas volt más biztosító piacról történő kiszorítására. Az alperes a kockázati díjjal összefüggésben előadta, hogy teljesen egyértelmű, miszerint a casco és a kötelező gépjármű-felelősség biztosítás összekapcsolása azt eredményezte, hogy a gépkocsi felelősség biztosítási díj hiányt a casco biztosítás díja kompenzálta, melynek terheit a fogyasztók és a piacról kiszorított versenytársak fizették meg. Az eljárás kiterjesztésével kapcsolatban az alperes kifejtette, hogy egyfelől egyetért a jogerős ítéletben foglaltakkal, miszerint a hivatalból észlelt jogsértések tekintetében az eljárás kiterjesztésének nem volt akadálya, a már rendelkezésre álló adatok vizsgálata nem volt szükséges, a jogszabály 2005. novembere előtt sem tiltotta az eljárás kiterjesztését. Az alperes hangsúlyozta, nem élt olyan jogosítvánnyal, amely egy külön indított eljárásban ne illette volna meg, illetőleg a felperesek sem voltak megfosztva semmilyen olyan lehetőségtől, amely a külön indított eljárásban állt volna rendelkezésükre. Az alperes kifejtette, hogy az előzetes álláspont sem tartalmazott olyan megállapítást, ami

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

szerint a felperesek és az alkuszok közötti megállapodások nem jogsértőek (előzetes álláspont 506. pont). A felperes ismerte az alperes szándékait, attól a határozatban nem tért el, eljárása megfelelt a közösségi jogi követelményeknek, hiszen mind a bírságolási szándékát, mind pedig a jogsértő magatartás megtiltását előre jelezte.

Az alperes a céljutalék megállapodásokkal kapcsolatban mindenekelőtt a versenykorlátozó cél tekintetében kifejtette, hogy az alkuszi megállapodások jogsértőek voltak, mivel az alkusz működteti a piacon lévő termékek versenyét, és bár nincs akadálya annak, hogy jutalékát a biztosító fizesse, ennek vannak versenyjogi korlátai. A biztosítási alkuszok ugyanis képesek a fogyasztói döntéseket befolyásolni, ugyanakkor a jutalékok mértéke pedig egyes biztosítási alkuszok számára meghatározó a biztosítás közvetítői tevékenység során. Az alperes szerint a megállapodások versenykorlátozó célja a felek előtt nyilvánvaló kellett, hogy legyen, a megállapodást kötő biztosítási alkusz ugyanis az adott biztosító termékeit részesítette előnyben. Az eljárás alá vont biztosítási alkuszokkal kötött szerződések azt eredményezték, hogy más biztosítók csak az új gépjárművekre kötött casco-biztosítások meghatározó terjesztési csatornáit kézben tartó I.r. és II. r. felpereseknek az eljárás alá vont biztosítási alkuszokkal kötött szerződésai által szabadon hagyott mértékben tudtak megjelenni azon márkakereskedésekben, amelyekben a három biztosítási alkusz tevékenykedett. Az alperes hangsúlyozta, hogy a felperesek nem alapjutalékban, hanem céljutalékban állapodtak meg, a cél jutalék-rendszer esetében pedig a független alkusz minél többet értékesített a korábban a neki céljutalékot adó biztosító termékéből, annál érdekeltébbé vált annak további értékesítésében, így egyre kevésbé volt valószínű, hogy az ügyfele érdekeit képviseli. Kifejtette továbbá, hogy ún. „útfüggőségről" az alapjutalékok esetében nem lehet beszélni, ezért ezek esetében jóval kisebb annak az esélye, hogy az alkusz a jutalékot adó biztosító termékét értékesíti. Hangsúlyozta, hogy nem a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény (a továbbiakban: Bit.), hanem a Tpvvt. alapján marasztalta el a felperest.

A versenykorlátozó hatás tekintetében az alperes véleménye az volt, hogy a jogerős ítélet 29. oldalán teljesen egyértelműen és az alperessel egyezően foglalt állást a másodfokú bíróság akkor, amikor kifejtette, hogy miben tér el a cél- és az alapjutalék. A felperes ezzel szemben

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

semmivel sem cáfolta a céljutalékok esetében jelentkező "útfüggőség" létét. Az alperes álláspontja szerint, ha egy piaci szereplő, (éppen a IV.r. felperes,) mint alkusz cég elképesztőnek minősített egy jutalékot, akkor semmi nem cáfolja, hogy e jutalék valóban elképesztő lehetett. A hatás kapcsán utalt arra, hogy a IV. r. felperes által szolgáltatott adatokból megállapítható, hogy a más biztosítóktól, illetve más biztosításokból származó jutalékok egyébként sem túl jelentős aránya 2002. és 2005. közötti időszakban a felére esett vissza. Az alperes álláspontja szerint elegendő bizonyíték a versenykorlátozó hatásra az, ha a felperes szerint állított éles verseny közepette felére csökken más piaci szereplők részesedése, miközben a cél jutalékot alkalmazó felperesé nő. Az alperes fenntartotta azon álláspontját, mely szerint nem tartoznak a csoportmentességi rendelet hatálya alá,

a) a biztosítók és biztosítási alkuszok közötti megállapodások,

b) a biztosítók és a javítói óradíjat kiszámlázó vállalkozások közötti megállapodások.

Az alperes kifejtette, hogy egy megállapodás helyes értelmezéséhez szükséges azon jogi összefüggés figyelembe vétele, melyben a felek a megállapodást kötötték. Így míg a csoportmentességi rendelet hatálya alá tartozó megállapodások elsődlegesen a megállapodást kötő felek piaci magatartását, döntését határozzák meg, addig a biztosítási alkusz és a biztosító közötti megállapodásoknak nyilvánvalóan más a rendeltetésük, hiszen a biztosítási szerződést a végfogyasztó, a biztosítóval szerződő fél köti meg. Az alperes álláspontja szerint a csoportmentességi rendeletnek maradéktalanul meg nem felelő, a megállapodások mentességének megállapítását eredményező kiterjesztő jogalkalmazói jogértelmezés a jogbiztonság sérelméhez vezetne. A felperes által hivatkozott, az Európai Bizottság által kiadott ágazati jelentés nem tartalmaz az alperes szerint olyan konkrét megállapítást, amelyből kitűnne, hogy a jelen per tárgyát képező megállapodások csoportmentesség alá esnek.

Az egyedi mentesülés kérdése tekintetében az alperes kifejtette, hogy e mentesülési feltételeket (Tptv. 17.§-a) sem az I.r., sem a II. r. felperes nem igazolta, miképp ezt a jogerős ítélet is megállapította. Az I.r. felperes azt sem bizonyította, hogy az óradíjakat a biztosítások értékesítése terén elért eredménnyel összekapcsoló megállapodások fő mozgatórugója a fogyasztók magas színvonalú kiszolgálása lett volna. Végül sem az arányosság, sem pedig a verseny kizártságának hiánya nem volt megállapítható. A céljutalék-megállapodások esetében szinten nem volt megállapítható az alperes álláspontja

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

szerint, hogy a megállapodások esetleges hatékonyság- növelő hatásainak túlsúlya nem valószínűsíthető a versenyellenes hatásokhoz viszonyítva.

A bíróság mértéke tekintetében az alperes kifejtette, hogy a nettó árbevétel kétszeres értékelése nem valósult meg, mivel a felperes által megjelölt biztosítástechnikai eredmény egyértelműen a vállalkozás nyereségességéhez kötődő mutató, nem pedig a teherbíró-képességet tükrözi. A Tptv. 78. § (1) bekezdése is a nettó árbevételt értékeli a teherbíró-képesség tekintetében és nem a nyereségességet. Ha a felperes által előadottak valósak lennének, akkor a Tptv. 78.§-a az adózás utáni eredményt tekintené a bíróság meghatározása céljából relevánsnak és nem a nettó árbevételt. Az alperes megjegyezte a kétszeres értékelés kapcsán, hogy az I.r. felperes tekintetében nem egy, hanem több magatartás vonatkozásában állapított meg jogsértést.

A gépjármű felelősség biztosítás díjbevétel jogellenes figyelembevételére nézve az alperes kifejtette, hogy megalapozatlan az a felperesi állítás, mely szerint a megállapodások nem terjedtek ki erre a piacra. Az alperes megjegyezte, hogy az iratanyagban elfekvő bizonyítékok (pl. VJ-5162005/11/A/39.), ezen I.r. felperesi állítást cáfolják.

A jogsértés időtartamával kapcsolatban az alperes kifejtette, hogy nem valós az az állítás, hogy megduplázta a bírságot. Megjegyezte, hogy a Legfelsőbb Bíróság már állást foglalt abban a kérdésben, hogy tévedett a másodfokú bíróság korábbi döntésében a szorzás tilalmára vonatkozó álláspontja kifejtésekor. Az alperes egyébként, az eddig még soha nem kifogásolt gyakorlatnak megfelelően, a jogsértéssel érintett piacról származó bevételt vette alapul.

A bíróság arányosságával kapcsolatban kifejtette, hogy erre vonatkozó kifogást a határozat 683. pontja cáfolja, amely egyébként az enyhébb szankciót tartja indokoltnak. A Kfv. IV.37.432/2008/9. számú Legfelsőbb Bíróság által hozott ítéletre nézve hivatkozott arra, hogy az ítélet másról szól, mint amit a felperes beállítani igyekszik. Az I. r. felperesnek a II.r. felperessel kapcsolatos állításai tekintetében az alperes hangsúlyozta, hogy a bíróság összegét a Tptv. 78.§ (3) bekezdése alkalmazása során nem a másik eljárás alá vont bírságához kell arányosítani, hanem a bíróság kiszabása során figyelembe veendő szempontok szerint kell meghatározni, tekintettel arra, hogy a két felperes esetében eltérő az érintett forgalom, a jogsértés időtartama és a piaci részesedés, ezért összehasonlításukra nincs és nem volt mód. Az alperes kiemelte, a VJ-51/2005/82/1. számú iratból megállapítható, hogy a bíróság összege nem volt eltúlzott, miként ezt

Kfv. II. 37. 268/2013/8. szám

alátámasztják a MABISZ honlapján elérhető adatok is.

A II.r. felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, új, a kereseti kérelmének helyt adó döntés meghozatalát kérte. Másodlagosan a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre kiterjedő hatályon kívül helyezését, és az első fokon eljáró bíróság új eljárás lefolytatására utasítását kérte.

A II.r. felperes mindenekelőtt a jogerős ítélet súlyos eljárási, jogszabálysértéseire hivatkozott, arra, hogy ezek a jogszabálysértések az ügy érdemére kihatnak, a bírósági eljárásban nem orvosolhatóak. A II.r. felperes kifogásolta a versenyfelügyeleti eljárásnak az alkuszi megállapodásokra történt jogellenes kiterjesztését, melyet az alperes a Tptv. 70.§ (4) bekezdésében foglaltakra alapozott, mely jogszabály az eljárás alapját képező versenyfelügyeleti eljárás megindítása után több hónappal lépett hatályba. Ennek folytán az elsőfokú bíróság helyesen döntött a határozat e részének hatályon kívül helyezéséről, és az alperes új eljárásra történő utasításáról. Ezzel szemben a jogerős ítélet e döntést megváltoztató rendelkezése sérti a Pp. 339.§ (1) és (2) bekezdéseit.

A II.r. felperes a perben nem orvosolható további súlyos eljárási hibának tekintette az előzetes álláspont és határozat eltérését. Az alperes ugyanis - véleménye szerint - az alkuszi megállapodásokra vonatkozóan az előzetes álláspontban azokat még a csoportmentességi rendelet hatálya alá tartozónak értékelte, míg a határozatban már úgy foglalt állást, hogy azok az alkuszi megállapodásokon kívül esnek. Ezzel kapcsolatban nem bocsátott ki kiegészítő előzetes álláspontot, amelyben korábbi előzetes álláspontját megváltoztatta volna. Ezzel megfosztotta a II.r. felperest azon alkotmányos jogától, hogy védekezését e körben előadhassa, holott az Európai Bíróság szerint is az elsőfokú hatóság csak abban az esetben szabhat ki bírságot, ha az ügyfelet a hatósági eljárás során tájékoztatja ebbéli szándékáról. A II. r. felperes szerint a fenti eljárás jogszabálysértés is, súlyosan sértette az Áe. 73. § (1) bekezdését, a Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiuma Kk.31. számú állásfoglalásában előírtakat, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Két.) 111. § (1) bekezdését, továbbá a Pp. 339.§ (1) és (2) bekezdéseit is.

A II.r. felperes a jogerős ítélet anyagi jogszabálysértései körében mindenekelőtt a Tptv. 11.§-ának sérelmére hivatkozott. E körben elsődlegesen a

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

megállapodásokkal kapcsolatban kifejtette, hogy az alperes nem bizonyította a rezsiradíjakra vonatkozó megállapodás létrejöttét. A másodfokú bíróság pedig szintén pusztán egyoldalú nyilatkozatokra alapította, hogy a márkaszervizek valóban részévé váltak volna valamiféle akarat megegyezésnek.

A II. r. felperes állította, hogy a megállapodások versenykorlátozó célúnak, illetőleg hatásúnak minősítése is jogellenes. Álláspontja szerint versenykorlátozó célú megállapodásnak vertikális megállapodások esetében csak az ún. abszolút területi kizárólagosság, valamint a konkrét és minimális ár rögzítése tekinthető, egyéb esetekben a megállapodás hatását kell vizsgálni. Miután a rezsiradíjakra vonatkozó megállapodások csak a hatások mentén ítéelhetőek meg, e hatásokat bizonyítani kellett volna, azonban ezt a bizonyítást az alperes elmulasztotta, a másodfokú bíróság pedig téves jogi következtetésre jutott, amikor a Fővárosi Bíróság ítéletét megváltoztatva az alkuszi megállapodásokat versenykorlátozó célúnak és versenykorlátozó hatásúnak értékelte.

A II.r. felperes szerint a csoportmentességi rendelet 1.§- a is sérelmet szenvedett, mivel az alkusztársaságok közötti megállapodások annak hatálya alá tartoznak. Ezzel szemben tévesen és jogszabálysértő módon erősítette meg a jogerős ítélet az alperesi határozat és az elsőfokú bíróság ezzel ellentétes megállapítását.

A II.r. felperes kifejtette, hogy a jogerős ítélet sérti a Tpv. 78.§-át is, mivel a másodfokú bíróság jogszabálysértő módon jutott arra a következtetésre, hogy a felperesek által felhozott szempontok és körülmények nem alapozzák meg az alperes határozatában kirótt bírság mérséklését. A jogerős ítélet nem vette figyelembe az I.r. és II.r. felperes magatartása és piaci súlya közötti eltéréseket, figyelmen kívül hagyta az ügy újszerűségét és egyértelműségének hiányát. Tévedett az alperes és az eljáró bíróságok is akkor, amikor a bruttó megszolgált díjakat vették alapul a bírság összegének meghatározásakor, tekintettel arra, hogy az tartalmazza a kárkifizetések összegét. A versenyjog közgazdaságtani alapú nettó árbevétel fogalmának ezzel szemben olyan számítási mód felelne meg, amely figyelmen kívül hagyja ezt az összeget.

A II.r. felperes felülvizsgálati kérelmére az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében az eljárás jogszabálysértése vonatkozásában az eljárás kiterjesztése, valamint az előzetes álláspont vonatkozásában hivatkozott az I.r. felperes hasonló érveivel szemben felhozott ellenkérelmében foglaltakra.

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

Az anyagi jogszabálysértések vonatkozásában a megállapodás tekintetében az alperes hivatkozott arra, hogy a II.r. felperes saját magatartása értékelésekor nem vette figyelembe, miszerint 2004-ben és 2005-ben alkalmazandó javítói óradíjak tárgyában egy központi szakosztályi utasítás került kiadásra, amely egyértelmű iránymutatást adott a II.r. felperes számára, meghatározva a javítói óradíjakon kötetendő megállapítások vonatkozásában, hogy a biztosítási szerződések megkötésében mutatkozó teljesítmény figyelembe vételre kerüljön. A II.r. felperes az utasításban foglaltaknak megfelelően járt el, melyet bizonyít, hogy a 2004. évet követően 2005. évre szólóan is kiadott hasonló célú és tartalmú utasítást, valamint ezt bizonyítják az iratanyagban elfekvő email-ek is. Az elsőfokú ítélet is megállapította, hogy a II.r. felperes egy általánosan érvényesülő következetes és a márkakereskedések által elismert és elfogadott gyakorlatot követett. Közölte feltételeit, a javító e feltételeket elfogadta és a magasabb óradíjat alkalmazta.

A megállapodások versenykorlátozó célúnak és hatásúnak minősítésére nézve az alperes hivatkozott az I.r. felperes felülvizsgálati kérelmének azonos felvetéseire adott, az ellenkérelmében kifejtettekre. Az alperes ugyancsak az I.r. felperes által felvetettekre adott válaszára hivatkozott a II.r. felperes részéről a csoportmentesség megsértése vonatkozásában kifejtettek esetében.

A II.r. felperes által a Tptv. 78.§-a vonatkozásában felvetett jogsértések tekintetében az alperes nem tartotta alaposnak a II.r. felperes által e körben előadottakat sem. Kifejtette, hogy a bírság összegének az adott gazdasági társaság erejéhez kell igazodnia, amelyet a nettó árbevétel mértéke tükröz. Miután a biztosítók vonatkozásában a nettó árbevétel kategóriája nem alkalmazható, az alperes a bírság összegének meghatározásakor a megszolgált díjakra volt figyelemmel. Az alperes hangsúlyozta, hogy a felperes által megjelölt biztosítás technikai eredmény egyértelműen a vállalkozás nyereségességéhez kötődő mutató, nem pedig a teherbíró képességet tükrözi, ahogyan azt az elsőfokú ítélet is megállapította. Ha a II.r. felperes által előadottak valósak lennének, akkor a Tptv. 78.§-a az adózás utáni eredményt tekintené a bírság meghatározása szempontjából relevánsnak és nem a nettó árbevételt.

A III.r. felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, új határozat meghozatalát, az alperes határozatának III.r. felperest érintő részének megváltoztatását kérte oly módon, hogy a Kúria semmisítse meg a határozatnak a III.r. felperes

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

versenyjogsértő magatartását megállapító, illetőleg az ezen tevékenység miatt bírságot kiszabó rendelkezését. A III. r. felperes másodlagosan a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletre kiterjedő hatályon kívül helyezését, és a bíróság új eljárásra és új határozat meghozatalára utasítását kérte.

A III.r. felperes felülvizsgálati kérelmének részletes indokolása során kifejtette, hogy az alperes vonatkozásában tévesen alkalmazta a Tpv. felhívott rendelkezéseit. Véleménye szerint az alperes maga is bizonytalan volt korábbi döntésében, különbözőképpen értékelt a III.r. felperes versenyjogsértő magatartását. Egyszer a megállapodások megkötésében, máskor a megállapodások megkötéséről szóló döntésében, majd a tárgyalások megkezdéséről szóló döntésben, s végezetül a megállapodás tartalmának kommunikálásáról szóló döntésében jelölte meg a felperes versenyjogsértő magatartását. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint a III.r. felperes versenyjogsértő magatartása abban áll, hogy az ártárgyalások során egységesen lépett fel, összehangolt magatartást tanúsított, ennek eredményeképp magatartása árfelhajtó hatású volt az egész gépjárműjavító piac területén. A jogerős ítélet szemben az elsőfokú ítélettel, az alperessel egyezően a versenyjogsértő magatartást abban látta, hogy a III.r. felperes az áremelés mértékéről ajánlásokat fogadott el, és ezeket tagjai felé kommunikálta. Álláspontja szerint a jogerős ítéletben a III.r. felperes által kötött megállapodások tartalma többször is összekeveredik az I.r. és II.r. felperések által az egyes márkakereskedésekkel kötött és a tényleges óradíj-megállapodásokat tartalmazó szerződések tartalmával. A III.r. felperes hangsúlyozta, hogy a versenyjogellenes magatartás kimondása érthetetlen akkor, amikor nincs tényleges verseny, amikor a biztosítók egyoldalú döntése határozza meg az adott évben, hogy milyen összegű javítói óradíjakat fogadnak el. Kifogásolta, hogy a többéves versenyfelügyeleti eljárás ellenére sem történt meg a tényleges piaci viszonyok feltárása, a tényállás megalapozatlansága miatt a döntések jogsértőnek tekinthetők.

Az óradíjemelés kapcsán a III.r. felperes kifejtette, hogy a jogerős ítélet megállapításai a piaci viszonyok ismeretének hiányán alapulnak. Nem mindegy, hogy mi a "bázisár", és ahhoz képest mi az inflációt meghaladó mérték. Nem felel meg a valóságnak, hogy egységes díjemelés került volna végrehajtásra, hiszen a konkrét óradíj emelésről mindig az egyes javítók közvetlenül állapodtak meg a biztosítóval. A III.r. felperes előadta, hogy az I.r. felperessel folytatott tárgyalások célja a

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

főbb piaci viszonyok megváltoztatása, a versenyhelyzet kialakítása volt a javítói piacon. Részben el kellett ismertetni a biztosítókkal a magasabb fejlesztési költségből fakadó magasabb önköltséget, részben törekedni kellett a javítói szektorban igen jelentős részesedéssel rendelkező „fekete-” és „szürkegazdaság” visszaszorítására. Célul tűzte ki, hogy az azonos feltételrendszerekkel dolgozó, javító szolgáltatást végzők számára azonos óradíjak kerüljenek megállapításra. Álláspontja szerint nem bizonyított, hogy a javítói óradíjak emelése árfelhajtó hatású volt a gépjárműjavítói piac egészére, vagy hogy indokolatlan mértékű áremelés valósult volna meg. III.r. felperes kifogásolta, hogy iratellenes megállapításokat tartalmaz a jogerős ítélet, úgy mint a III.r., illetve I.-II.r. felperesekkel történő megállapodásra nézve, hiszen a II.r. felperes és III.r. felperes között semmilyen megállapodás megkötésére nem került sor. Iratellenes a három egymást követő évben megkötött megállapodásokkal kapcsolatos ítéleti megállapítás is. A 2003-ban megkötött megállapodás ugyanis nem tartalmazta az óradíjemelések és a biztosítások értékesítésével való összekapcsolást. A 2004-es tárgyalások során pedig III.r. felperes mindvégig ellenezte ezt a törekvést, melyhez csak az I.r. felperes ragaszkodott.

A III.r. felperes álláspontja szerint a bírság megállapítása nem jogszerű, e vonatkozásban hivatkozott a Magyar Ügyvédi Kamarával szemben hozott alperesi határozatra. III.r. felperes szerint nem vette figyelembe az alperes a bírság kiszabásakor a teljesítőképességét. Megjegyezte, hogy szemben a jogerős ítélet megállapításával, az alperes csak súlyosbító körülményeket vett figyelembe, enyhítő körülményeket nem, illetőleg érthetetlen a piaci részesedés figyelembe vétele.

A III.r. felperes felülvizsgálati kérelmére előadott ellenkérelmében az alperes kifejtette, hogy nem az ítélet, hanem a III.r. felperes az, aki önmagának ellentmondó nyilatkozatokat tesz. Tévesen értelmezi az elsőfokú bíróság ítéletét, illetőleg a vele kapcsolatos döntés indokolását. Arra a felperesi felvetésre, hogy nincs tényleges verseny, az alperes álláspontja az volt, hogy ezt a körülményt mind a III.r. felperes nyilatkozata, mind pedig a benyújtott, az általa rendelkezésre bocsátott iratanyag cáfolja. Ilyen például az az elnökségi ülésen elhangzott kijelentés, hogy a III.r. felperes egységes árakat kívánt elérni, miközben általa is elismerten a márkakereskedések műszaki felkészültsége nem volt egységes. Az alperes véleménye szerint a III.r. felperes

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

nem volt kiszolgáltatva a tárgyalások során, mindegyik bizonyítékul szolgálnak a saját nyilatkozatai, illetőleg saját tevékenységének értékelése. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapíthatóan III.r. felperes pontosan tudta, hogy milyen módon tudja érvényesíteni érdekeit, és ezt meg is tette. Ennek következményeként emelkedtek a javítói óradíjak a márkakereskedők elvárásaihoz képest magasabb mértékben.

Nem helytálló azon felperesi érvelés sem, amely szerint a javítói óradíjakat nem a fogyasztók fizették meg a biztosítások árában, hanem a biztosítók nyereségük terhére emelték azokat. Az alperes egyetértett a jogerős ítélettel abban, hogy a III.r. felperes magatartása folytán indokolatlanul magasabb árak alakultak ki és miután a márkaszervizek nemcsak az I.r. és II.r. felperes által finanszírozott javítások során érvényesítették az árakat, ezért megállapítható, hogy az árfelhajtó hatás a gépjármű javítói piac egészére kihatással volt, mindez a fogyasztókat érintette a leghátrányosabban. A III.r. felperes által hivatkozott irattal ellentétben megállapításokra vonatkozóan az alperes kifejtette, hogy a felperes állításainak a tények ellentmondanak. Hivatkozott határozata 134., 152., 153., 168., 170., 187. és az azt követő 220. és 244. pontokra.

A bírság jogellenessége kapcsán az alperes előadta, hogy a jogerős ítélet azért tekintette e vonatkozásban az alperes határozatát jogszerűnek, mert az alperes nem lépte túl a törvényi maximumot, hanem azért, mert egyik felperesnél sem volt megalapozott a bírság mellőzésére vagy mérséklésére vonatkozó kérelem. Az alperes megjegyezte, hogy a III.r. felperes a Magyar Ügyvédi Kamarával szemben hozott határozatra történt hivatkozása megtévesztő. Hangsúlyozta, hogy a piaci részesedési adatokat a felperes adatszolgáltatása alapján vette figyelembe.

A IV.r. felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a határozat megváltoztatását, az eljárás megszüntetését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a határozat hatályon kívül helyezését kérte. Harmadlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, negyedlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és olyan új határozat meghozatalát kérte, amely a bírság kiszabását mellőzi, vagy annak összegét lényegesen csökkenti.

Álláspontja szerint a jogerős ítélet jogszabálysértő, mert a Pp. 339.§ (1) bekezdésébe ütköző súlyos eljárási jogszabálysértést hagyott jóvá a bíróság akkor, amikor az alperes jogellenesen terjesztette ki az eljárást a

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

céljutalék megállapodásokra, amely jogsértés érdemben kihatott az ügy eldöntésére. E tekintetben egyetértett az elsőfokú ítélettel, mely szerint ez a súlyos alperesi eljárási jogszabálysértés bírósági szakaszban nem orvosolható. Ezen túlmenően a jogerős ítélet figyelmen kívül hagyta, hogy az alperes önkényesen és a Tpvt. 70. § (1) bekezdésébe ütköző módon szűkítette le a vizsgálatba bevont vállalkozások körét, amelyet csak akkor tehetett volna meg, ha azt közérdek indokolja, e körülményt azonban külön meg kellett volna indokolnia a határozatában.

Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a IV. r. felperes védekezéshez való jogát, hiszen súlytalan az az indokolás, hogy az esetleges elmaradt nyilatkozatok pótlására az első- és másodfokú bírósági eljárásban lehetőség volt. Az a körülmény, hogy az alperes megváltoztatta előzetes álláspontban kifejtett véleményét, az „előzetes álláspont”, mint jogintézmény kiüresedését eredményezné. A IV. r. felperesnek nem volt lehetősége arra, hogy akár a csoportmentességet, akár az egyedi mentességet igazolja. Előadta, hogy a jogerős ítélet sérti a Tpvt. 11. § (1) bekezdését is azáltal, hogy kimondta: a IV.r. felperes vonatkozásában a céljutalék-megállapodások céljuk és hatásuk alapján versenykorlátozónak minősülnek. A jogsértés mindenekelőtt a versenykorlátozó cél hibás értelmezésében érhető tetten, ezen értelmezés ugyanis figyelmen kívül hagyja a céljutalék-megállapodások versenyre gyakorolt esetleges hatását. Azokkal kapcsolatban megalapozatlan hipotéziseket állít fel, amelyeket nem igazol, és amelyek a Pp. 206.§ (1) bekezdésébe ütköznek. Jogsértően tesz ugyanis különbséget az alap- és céljutalékok versenyjogi megítélése között. A jogerős ítélet mindenekelőtt azért marasztalta a IV. r. felperest, mert véleménye szerint a céljutalék esetében az ösztönzés foka más, mint az alapjutalék esetében, ennek megszerzése érdekében az alkuszok már akár törvényi kötelezettségüket is megszegik. E hipotézist azonban az ítélet nem igazolja. A jogerős ítélet tévesen feltételezi, hogy magas foka volt az alkuszok esetében az ösztönzésnek, illetőleg téved a motiváltság tekintetében. Az ugyanis vitatható, hogy a biztosítók által ajánlott céljutalék elérte volna a rendkívüli ösztönzés fokát. Szintén nincs igazolva, hogy a IV.r. felperes által közvetített biztosítások értékesítési arányát a céljutalék mértéke befolyásolta volna, nem került megvizsgálásra az, hogy az értékesítési arány másképp alakult, vagy alakult volna a céljutalék-megállapodások hiányában. A másodfokú bíróság azt sem értékelte, hogy a IV.r. felperes működése kizár az értékesítés során bármilyen jutalék miatti befolyást, a márkakereskedések ugyanis minden biztosítási értékesítés

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

esetén ugyanakkora jutalékot kapnak, függetlenül attól, hogy maga az alkusz eltérő mértékű és feltételű jutalékot kap az egyes biztosítóktól. Álláspontja szerint elvileg is kizárt, hogy az általa kötött bármilyen megállapodás akadályozta volna bármely biztosító hozzáférését a piachoz.

A IV.r. felperes kifogásolta, hogy a jogerős ítélet nem tartotta a céljutalék-megállapodásokat a csoportmentességi rendelet hatálya alá tartozónak. Egyértelmű ugyanis, hogy a cél jutalék-megállapodások vertikális megállapodások, és ha nem tartalmazznak ún. „feketelistás” kikötéseket, a csoportmentességi rendelet vonatkozik rájuk. Álláspontja szerint jogsértő volt a jogerős ítélet abból a szempontból is, hogy kizárta az egyedi mentesülés lehetőségét.

Állította, hogy az alperesi határozat megváltoztatható, az új eljárásra kötelezés szükségtelen, a céljutalék-megállapodásokra vonatkozóan nem folyt le - valójában jogszerűen meg sem indult - közigazgatási eljárás. Az alperes nem az ügy érdeméről, hanem egy azon kívül eső kérdésről döntött, és ezáltal túlterjeszkedett az eljárás keretein. Az új eljárásra kötelezés szükségtelenségével kapcsolatban megjegyezte, hogy a bíróság ilyen kötelezés esetén az alperes eljárás megindítására vonatkozó mérlegelését vonná el.

A IV.r. felperes szerint a bíróság meghatározása és összege is jogsértő, különösen annak kiszámítása. Az alperes jogsértő módon hagyta figyelmen kívül a Tpv. 78.§-ában meghatározott törvényi szempontokat, nem vette figyelembe az arányosság elvét.

E körben kifogásolta, hogy az alperes nem értékelte a felrőhatóság hiányát, azt, hogy a IV. r. felperes esetében a jogsértéshez való viszonyulás eltér a biztosítók magatartásától, mivel a IV.r. felperes a biztosítókhöz képest a gyengébb fél pozíciójában volt. A vélelmezett jogsérelem súlya is csak a verseny veszélyeztetettségeként ragadható meg, amelynek enyhességét a bíróság mértékében az alperes nem fejezte ki. Végül kifogásolta a IV.r. felperes azt, hogy az elsőfokú bíróság aránytalanul alacsony perköltséget ítélt meg, melyet az ügy sajátos körülményei semmiképpen nem indokolnak, ezzel szemben a IV. r. felperes igazolta költségeit.

Az alperes a IV. r. felperes felülvizsgálati kérelme ellen benyújtott felülvizsgálati ellenkérelmében utalt arra, hogy milyen különbségeket lehet tenni az alap- és a céljutalék között. Hangsúlyozta, hogy a IV. r. felperes csak a céljutalék kérdésére tért ki, holott a határozat - összhangban az előzetes állásponttal - jogsértőnek minősítette, hogy a biztosítási alkusz hány darab casco, illetve gépjármű felelősség biztosítást közvetít a

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

biztosítóhoz. Rögzítették, hogy az havonta hány casco-t és gépjármű felelősség biztosítást jelent, illetőleg versenyjogi kifogása alá esett az alkusznak az a vállalása, hogy az adott időszakban a biztosítókhoz közvetített casco és gépjármű felelősség biztosítási szerződések száma a korábbi időszakban közvetített szerződések számát meg fogja haladni.

A bíróság összegével kapcsolatban kifejtette, hogy figyelembe vette, hogy korábban hasonló magatartás miatt nem állapított meg jogsértést. Hivatkozott határozata 661. pontjában írtakra. A jogsérelem súlyára és a felek piaci helyzetére vonatkozóan előadta, hogy a verseny veszélyeztetettsége kapcsán kisebb pontszámot adott a jogsértésre vonatkozóan, amely a határozatból egyértelműen megállapítható. A perköltség vonatkozásában álláspontja az volt, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt perköltség összege nagyságrendileg helytálló.

A felülvizsgálati eljárás során - az I.r. felperes indítványát is figyelembe véve - a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.37.077/2010/10. számú végzésével a felülvizsgálati per tárgyalását felfüggesztette, tekintettel arra, hogy előzetes döntéshozatali kérdéssel fordult az Európai Unió Bíróságához.

Az Európai Unió Bírósága 2013. március 14. napján kelt C- 32/11. számú ítéletében kimondta, hogy „az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés értelmében célzott versenykorlátozásnak minősülnek azon megállapodások, amelyek alapján a gépjármű-biztosítótársaságok kétoldalúan megállapodnak a gépjárműjavító műhelyként is működő gépjármű-márkakereskedőkkel, vagy az e márkakereskedőket képviselő szövetséggel az adott biztosító társaság által biztosított járművek javítása után általa fizetett javítási óradíjról, kikötve, hogy ez a díj többek között a márkakereskedő által biztosítási alkuszként a biztosító társaság javára közvetített biztosítások számától és arányától függ, amennyiben e megállapodások - tartalmuk, céljuk, valamint a háttérüket képező gazdasági és jogi környezet egyedi és konkrét vizsgálatát követően - jellegüknél fogva úgy tekinthetők, hogy károsak a rendes verseny megfelelő működésére a két érintett piac valamelyikén”.

A fenti ítéletre (a továbbiakban: Ítélet) tekintettel az I. r. felperes előkészítő iratában hangsúlyozta, hogy az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) szerint is az alperes által vizsgált megállapodások csak célzott versenykorlátozásnak minősülhetnek, ami nem jelenti azt, hogy e tényt a Bíróság meg is állapította volna.

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

Egyértelmű tehát, hogy az óradíjak és a biztosítás értékesítés összekapcsolását nem lehet automatikusan céljukban versenykorlátozónak minősíteni. Meg kell vizsgálni a háttérüket képező gazdasági-jogi környezetet egyedileg és konkrétan. Hangsúlyozta, hogy az ítélet is kifejezetten megállapította, hogy a megállapodások során a biztosítók és márkajavítók minden tekintetben vertikális kapcsolatban voltak, ezért kell vizsgálni azt, hogy elegendően károsak-e ezek a megállapodások ahhoz, hogy a verseny célzott korlátozásának minősüljenek. Mindezt az alperes nem derítette fel, figyelmen kívül hagyta azokat a tényeket, amelyeket a Bíróság, mint kötelezően vizsgálandó tényeket sorolt fel.

Az I.r. felperes kifejtette, hogy miután horizontális megállapodásra vonatkozó bizonyíték nem merült fel, csak arról volt szó, hogy az I.r. és II. r. felperes a többi biztosítóval együtt keményen versenyez a gépjármű biztosítások piacán. A Ítélet szerint a biztosításértékesítés és a javítási szolgáltatások közötti kapcsolat önmagában nem támasztja alá a versenykorlátozó célt, azok üzletileg természetesen függenek össze. Az értékesítők függetlensége a magyar jogban nem jogszabályi elvárás a Bit. szerint sem. Az Ítéletre utalva előadta, hogy a két felperesi biztosító kiemelése elfedi azt a tényt, hogy ezek a biztosítók más biztosítókkal is versenyben állnak a piacon. A piac értékeléséhez nemcsak a megállapodásokat megkötő márkakereskedéseket kellett volna figyelembe venni, hanem minden értékesítési csatornát együtt kellett volna vizsgálni a megállapodások lehetséges következményei szempontjából.

A III.r. felperessel kötött megállapodásokra nézve kifejtette, hogy már többször igazolta, hogy nem lettek az óradíjak egységesek, nem a javító által alkalmazott óradíjban állapodott meg, hanem abban, hogy mi lesz a maximum javítói óradíj. Végül pedig a Bíróság nem ment bele annak értékelésébe, hogy az óradíjak mértéke, illetve emelkedése indokolt volt-e, hanem a jelen perben eljáró bíróság feladatává tette e kérdés feltárását. Nem igaz tehát, hogy az I.r. felperes önkéntesen erősített volna meg bármilyen jogellenes áregységesítő, vagy akár másfajta horizontális versenykorlátozó megállapodást, vagy döntést, a bizonyítékok éppen ennek az ellenkezőjét támasztják alá. Összefoglalóan kifejtette, hogy a Bíróság ítéletében nincs olyan érv, amelyet a jogerős ítélet, vagy a határozat - az óradíj-megállapodások állítólagos versenykorlátozó célja tekintetében - indokként tartalmazna, illetve megfelelően feltárt volna, a másik oldalról viszont a másodfokú bíróság kizárólag az óradíjak biztosítás-értékesítési szempont miatti emelése, mint nem horizontális

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

megállapodás miatt marasztalt, ami miatt a megállapodások az ítélet szerint önmagukban nem tekinthetők automatikusan versenykorlátozó célúnak. E körben hivatkozott az Ítélet 41. pontjára. Az eljárásban tett összes nyilatkozatát és a felülvizsgálati kérelemben előadottakat változatlanul fenntartotta.

A II.r. felperes a Bíróság döntésére előterjesztett előkészítő iratában mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy a Bíróság előzetes döntése, annak rendelkező része és indokolása adja meg a választ a feltett kérdésre, és az ítélet követendő a nemzeti eljárásban. Az Európai Bíróság megállapításaiból kiemelte, hogy

- 1) A gépjármű javítói tevékenység és a biztosítás- közvetítői tevékenység összekapcsolása nem automatikusan versenykorlátozó célú, mindebből következik, hogy az alperes és az első- és másodfokú bíróságok kiindulási alapja téves volt, mert a két tevékenység összekapcsolását automatikusan versenykorlátozó célúnak értékelték. Hangsúlyozta, hogy a versenykorlátozó cél tekintetében a két megállapodás típus még a bíróságok szerint is külön vizsgálandó, továbbá individualizált elemzésre lett volna szükség, hiszen a két biztosítót nem lehetett volna együtt kezelni. Álláspontja szerint az alperes és az alsóbb fokú bíróságok tévedése - automatikusan versenykorlátozó célúnak tekintették az állítólagos megállapodásokat - miatt elmaradt azon szempontok individualizált vizsgálata, melyeket a Bíróság felsorolt. Itt tetten érhető a Tpv.11.§-ának sérelme.
- 2) Kifejtette, hogy vele kapcsolatban sem a biztosítók vonatkozásában, sem pedig a III.r. felperest illetően nem lehetett a horizontális elemet kimutatni. Mindezt az alperesi határozat megállapításai, a MABISZ-szal szemben megszüntetett eljárás ténye is alátámasztja. Így tehát nem jött létre hard-core kartell.

A vertikális elemre nézve előadta, hogy a márkakereskedők függetlenségét semmi sem írja elő, ebből kifolyólag az alperesnek és az alsóbb bíróságoknak éppen ezért kellett volna vizsgálni, hogy a márkakereskedők milyen funkcióban jártak el. Az alsóbb bíróságok nem foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy a gépjármű márkakereskedések valamifajta függetlensége jogszabályokból következik-e, illetve idevágó fogyasztói elvárás létezik-e. Miután a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, meg kell állapítani, hogy az alperes határozata és a jogerős ítélet e tekintetben megalapozatlan.

Előadta, hogy a versenykorlátozó cél megállapítására nem kerülhet sor azon az alapon sem, hogy a verseny

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

megszűnést, vagy jelentős gyengülést mutatott a piacon, mivel az alperesi határozat ezeket nem igazolta. Így az sem nyert alátámasztást, hogy a II.r. felperes állítólagos megállapodásaival okozati összefüggésben a verseny a gépjármű-biztosítás piacán megszűnt, vagy gyengült volna. Az alperesi határozatban szereplő adatok ezzel szemben azt igazolták, hogy a gépjármű-biztosítás piacán számos további szereplő volt jelen a vizsgált időszakban, így a piaci struktúra alapján sem volt valószínűsíthető a verseny jelentős gyengülése. Az alperesi hatásteória cáfolata tekintetében megjegyezte, hogy már az előzetes álláspontra tett észrevételében is bizonyította, hogy a díjakkal kapcsolatos alperesi feltételezéseket a tapasztalatok egyértelműen cáfolták, illetőleg az alperes a piactorzító hatásokat nem bizonyította, ugyanakkor az állítólagos hatások még megvalósulásuk esetén sem minősülnének olyanoknak, mint amelyek a verseny megszűnését, vagy jelentős gyengülését igazolnák.

A II.r. felperes ezt követően az alkuszi megállapodások kapcsán tett észrevételeiben mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy ez egy vertikális jogviszony, melyre vonatkozik a csoportmentességi rendelet, mely tényt a Bíróság is megerősített. Így azt is vizsgálni kellett volna, hogy II. r. felperes alkuszi megállapodásai a csoportmentességi rendelet hatálya alá esnek-e. A II. r. felperes új fent kifogásolta azt a súlyos eljárási hibát, amelyet abban látott megvalósulni, hogy az alperes az előzetes álláspontjától eltérve a II.r. felperes tekintetében az alkuszi megállapodásokkal kapcsolatos jogsértést állapított meg és bírságot szabott ki. Hangsúlyozta, hogy a jogerős ítélet durván ellentétes a versenyfelügyeleti eljárásban érvényesülő azon garanciális alapelvvel, miszerint az eljárás alá vontakat kellő időben kell értesíteni a versenyhatóság által megfogalmazott vádpontokról.

Az alperes a Bíróság Ítéletére és az I.r. és II.r. felperések ezzel kapcsolatos beadványára benyújtott előkészítő iratában kifejtette, hogy az Ítélet mindenben alátámasztja a jogerős, másodfokú ítélet megállapításait. A Bíróság által kifejtettekre utalva előadta, hogy

a) a rendelkező rész szövege egyértelműen arra az álláspontra helyezkedik, hogy a Kúria által feltett kérdésekre igen a válasz, a kérdéses megállapodások versenykorlátozó célúak, másfelől, hogy

b) az indokolás egyes pontjaiban kifejtett érvelésből következően a megállapodások versenykorlátozó célja megállapítható

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

- önmagában a GÉMOSZ (III.r. felperes) döntéssel való kapcsolatuk (50.pont)
- a független tevékenységek összekapcsolása (47.pont)
- a potenciális következményük (48.pont) miatt önállóan, továbbá ezen három körülmény együttes érvényesülésére figyelemmel is.

Az I.r. felperes 7. sorszámú iktatott beadványában az alperes előkészítő iratában előadottak tükrében eddigi nyilatkozatait fenntartva az ügyre vonatkozó álláspontját ismételte meg. Hangsúlyozta, hogy a gazdasági és jogi környezet, így különösen az ítélet 47.-50. pontjaiban említett körülmények egyedi és konkrét vizsgálatára nem került sor sem a közigazgatási eljárás során, sem az alperesi határozatban, de még a jogerős ítéletben sem. E hiányosságok a közigazgatási perben, különösen a felülvizsgálati eljárásban nem orvosolhatóak. Az alperes és a bíróságok az I.r. felperes megállapításait automatikusan, szubjektív szándékok alapján, in abstracto értékelték versenykorlátozó célúnak, amely többek között a Tptv. 11.§ (1) bekezdésbe ütközik.

Az I.r., a II.r. és a IV.r. felperes felülvizsgálati kérelme részben alapos, a III.r. felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.

A Kúria álláspontja szerint a másodfokú bíróság helyesen megállapított tényállásból részben téves következtetésre jutott az alperesi határozat jogszerűségével kapcsolatban, döntésével és indokaival a felülvizsgálati bíróság nem ért egyet.

A Kúria előjáróban rámutat arra, hogy jelen per tárgya az alperes által hozott közigazgatási határozat jogszerűsége, melynek vizsgálatát az első- és másodfokú bíróság az anyagi és eljárási szabályok alapján elvégezte. A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelmek keretei között vizsgálhatta felül a Pp. 272.§ (2) bekezdésében és a Pp. 275.§ (2) bekezdésében foglaltak alapján. A fentiekre tekintettel a Kúria amellet, hogy figyelemmel volt az Európai Bíróság ítéletében foglaltakra, a rá vonatkozó eljárási rend betartásával, a felülvizsgálati szakra vonatkozó szabályok alapján hozhatott döntést. Ennek folytán a Kúria további bizonyítást nem vehetett fel, a felülvizsgálati kérelmek és ellenkérelem keretei között az iratok alapján dönthetett.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmekben foglaltakra

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

tekintettel az alábbiakra mutat rá.

A Kúria a III.r. felperes felülvizsgálati kérelmét az alábbiak miatt teljes egészében megalapozatlannak értékelte.

A III.r. felperes azon érvelése, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértő, mert a bíróság a tényállást nem tárta fel teljes egészében, téves. A tényállás a szükséges mértékben feltárára került, a III.r. felperes által folytatott tárgyalásokon elhangzottak, az azokról készült feljegyzések, és nem utolsósorban a megkötött megállapodások alapján, megalapozottan kerültek megállapításra a releváns tények. A felperes állításával szemben a másodfokú bíróság részéről a Pp. 206.§-ába ütköző, okszerűtlen mérlegelés nem történt. Tényként rögzíthető, hogy a III.r. felperes egységes árat kívánt elérni, a tagjai által alkalmazott javítói óradíjak mértékére ajánlatot fogalmazott meg, a megajánlott árakban az I.r. és II. r. felperesekkel is megállapodott, ezek alapján a tagok felé ajánlásokat tett. Az árakra vonatkozó ajánlás a verseny korlátozását célozta, klasszikus horizontális árkartell jött létre. A Tptv. 11.§-ában foglalt tilalom alóli mentesüléshez a Tptv.17.§-ában foglalt konjunktív feltételek fennállását pedig a III.r. felperes nem bizonyította.

A III.r. felperes a bírságösszeg megállapítása tekintetében sem tett megalapozott előadást. A bírság kiszámítása a Kúria szerint is jogszerű mérlegelésen alapult - a tagok piaci részesedésére vonatkozó adatokat a III. r. felperes szolgáltatta, a teljesítőképesség pedig a bírságkiszabás körében nem értékelhető körülmény.

A Kúria egyetértett az I.r. és II.r. felperessel a céljutalék megállapodásokkal kapcsolatos - az érdemi döntésre kiható - eljárási jogszabálysértések kapcsán. Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá, hogy az alperes jogszabálysértő módon terjesztette ki az eljárását, a piaci magatartás jogsértő voltát nem bizonyította, a jogkövetkezmények alkalmazásához szükséges tényállást - e körben - nem tárta fel, vagyis ebben a kérdésben szabályszerű vizsgálatot nem folytatott le. Osztotta a Kúria a IV.r. felperes felülvizsgálati kérelmében ki fejtett azon álláspontot, hogy a közigazgatási eljárásban az alperes olyan lényeges - az érdemi döntésre kiható - eljárási szabálysértést követett el, ami érdemben kihatott a felperesek bizonyítási lehetőségeire. A másodfokú bíróság az alperes ezen eljárási hibáját oly mértékben elnézően értékelte, amely a védekezés jogának és az előzetes álláspont intézményének kiüresítését

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

eredményezte, különös tekintettel arra, hogy ezen eljárási jogszabálysértés a bírósági eljárásban már nem orvosolható. A Kúria a fentiekben rögzített álláspontjára tekintettel nem bírálta el a céljutalék megállapodások érdemi vizsgálata körében kifejtett jogerős ítéleti álláspont helytállóságát, így a Tpv. 11. § (1) bekezdése szerinti minősítés megalapozottságát, a céljutalék megállapodások versenykorlátozó célját és hatását, a IV. r. felperessel szemben kiszabott bírság jogszerűségét. Mindezekre tekintettel a fentiekre vonatkozó indokolásbeli megállapításokat a Kúria értelemszerűen mellőzni rendelte az elsőfokú ítéletből.

Alaptalannak találta a Kúria a jogerős ítéletnek a Tpv.11. § (1) bekezdésének téves és jogsértő értelmezésére alapított felülvizsgálati kérelmeket.

A versenytársak kiszorítására irányuló, a piaci részesedést fenntartó vagy növelő vertikális megállapodások is minősülhetnek céljukban versenykorlátozónak, ha az összehangolt magatartás alkalmas arra, hogy a piacra kedvezőtlen hatást gyakoroljon. Mindez pedig megállapítható volt abból eredően is, hogy a versenyjogi tilalom objektív fogalom, nem azonos a felek esetleges szubjektív céljával.

A jogerős ítélet jogszerűen minősítette az óradíjakat a biztosításközvetítői tevékenységgel összekapcsoló megállapodást jellegénél fogva versenykorlátozó célúnak, mivel a megállapodás mindkét piacra kedvezőtlen hatást gyakorolt.

A másodfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy az I.r. és II.r. felperes elfogadta a márkaszervizek között versenykorlátozó céllal létrejött kartell megállapodások óradíjnövelő célzatát és annak eredményét. A II.r. felperes esetében a 2004. január 7-i és a 2005. január 12-i szakosztályi utasítás egyértelműen alátámasztja, hogy a magasabb javítási óradíjakat a biztosítások értékesítésében előírt teljesítménytől függővé tett megállapodások szóban, illetve ráutaló magatartással létrejöttek, azokat az alperes jogszerűen értékelte a verseny korlátozását célzó megállapodásként. Az óradíj megállapodás versenykorlátozó hatását - miután a versenyellenes cél már megállapítható volt - külön nem kellett vizsgálni, külön hatásvizsgálat nem volt szükséges, elegendő a logikai alapú bizonyítás. Mindezzel a Kúria is egyetért, mert megállapítható volt, hogy a megállapodások - jellegüknél fogva - a rendes verseny megfelelő működését károsan befolyásolták, a piaci részesedés meghatározására irányuló előírás folytán a versenytársak kiszorítását, a verseny korlátozását

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

célozták, és amint azt az alperes adatokkal is alátámasztotta, a versenytársak, azaz más biztosítók, kiszorítását eredményezték. A Kúria álláspontja szerint azáltal, hogy az I.r. és II. r. felperesek a III.r. felperes rezsióradíjra vonatkozó (ténylegesen versenykorlátozó célú) döntéseit a megállapodások kötésekor elfogadták, mintegy megerősítették azokat, így a döntések jogellenes volta miatt a megállapodások is célzottan versenykorlátozóak és jogellenesek. Amint azt az elsőfokú ítélet helyesen rögzítette, a II.r. felperes tulajdonképpen minden kényszer nélkül követte az I.r. felperes által "kialkudott" óradíjakat.

A Kúria egyetértett az ítéletekben kifejtett azon jogi állásponttal is, hogy a rezsióradíj megállapodások nem tartoznak a (vertikális) csoportmentességi rendelet hatálya alá, mivel az I.r., II.r., III.r. felperes és a márkakereskedések között nem állt fenn olyan közvetlen jogviszony, amely alapján valamelyik fél a másiknak közvetlenül szolgáltatást nyújtott volna, ezzel szemben valamennyien a fogyasztóval voltak ilyen szolgáltatói jogviszonyban.

Az I.r. és II. r. felperes versenyellenes célú és versenykorlátozó hatású megállapodása nem tekinthető csekély jelentőségűnek, ezért a Tpv. 13. § (1) bekezdése nem volt alkalmazható.

Az egyedi mentesülés kérdése tekintetében a Kúria egyezően a jogerős ítélettel - megállapította, hogy a mentesülés Tpv. 17.§-a szerinti feltételei nem állnak fenn, a mentesülési feltételeket sem az I.r., sem a II. r. felperes nem igazolta. A felperesek azt sem bizonyították, hogy az óradíjakat a biztosítások értékesítése terén elért eredménnyel összekapcsoló megállapodások indoka a fogyasztók magas színvonalú kiszolgálása lett volna. Végül sem az arányosság, sem pedig a verseny kizártságának hiánya nem volt megállapítható.

Ugyancsak alaptalannak találta a Kúria a jogerős ítéletet a bírságszabás körében kifejtettekkel kapcsolatosan támadó felülvizsgálati kérelmeket, mert az alperes mérlegelése jogszerű volt, a tényállást kellő mértékben feltárta és az általa elvégzett mérlegelés szempontjai is megállapíthatóak. Egyetértett a Kúria a jogerős ítélet azon álláspontjával, hogy bírság kiszabása a Tptv.78.§-a szerint kell történnjen, nem egy matematikai képlet alapján, ezért a felperesek alaptalanul várták el a számszaki adatok és a kiindulási számadat pontos megindokolását. A bírságok a Tpv. 78. § (1) bekezdése szerinti maximum összeg alatt kerültek kiszabásra. Az alperes - nettó árbevétel hiányában - helyesen vette

Kfv. II. 37. 268/2013/8. szám.

alapul, az I.r. és II.r. felperes gazdasági erejét megfelelően kifejező, bruttó megszolgált díjat.

Mindezeket figyelembe véve a Kúria a felülvizsgálati kérelmekkel támadott jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta azzal, hogy a céljutalék megállapodások érdemi vizsgálatát tartalmazó indokolási részt mellőzni rendelte.

A Kúria - miután az elsőfokú ítéletet helyben hagyta - csak utalni kíván arra, hogy az elsőfokú ítélet tartalmazza az alperes új eljárásra kötelezése kapcsán a megfelelő iránymutatást. E szerint az alperesnek a megismételt eljárásban a céljutalékok tekintetében kötött megállapodásokat kell vizsgálnia és állást foglalnia abban a kérdésben, hogy e megállapodások versenykorlátozóak vagy sem, illetőleg a csoportmentességi rendelet alkalmazható-e ebben az esetben.

A Kúria a másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban bekövetkezett pernyertesség és a kifejtett tevékenység mértéke alapján rendelkezett a perköltségről.

A másodfokú eljárás tekintetében a felperesek és az alperes is részben pervesztes lett, ezért a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a Pp. 81.§ (1) bekezdése szerint maguk viselik.

A részben pervesztes I.r, II.r. és a pervesztes III.r, felperes a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán a felülvizsgálati eljárásban is alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes jogi képvisellel felmerült felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, melynek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdése alapján állapította meg a felülvizsgálati eljárásban kifejtett munkára tekintettel.

A részben pervesztes alperes a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán a felülvizsgálati eljárásban is alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a pernyertes IV. r. felperes jogi képvisellel felmerült felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, melynek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdése alapján állapította meg a felülvizsgálati eljárásban kifejtett munkára tekintettel.

A sikertelenül fellebbező I.r., II.r. és III.r. felperesek a Pp. 78.§ (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet

Kfv.II.37.268/2013/8.szám

13. § (2) bekezdése alapján kötelesek a tárgyi illetékeljegyzési jog miatt le nem rótt fellebbezési illeték viselésére, melynek összege az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdés c) pontja és 46. § (1) bekezdésében foglaltak alapján került megállapításra.

Az alperes személyes költségmentessége okán a tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési és csatlakozó fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

A részben pervesztes I.r. és II.r. felperes, valamint a pervesztes III.r. felperes Pp. 78.§ (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles a tárgyi illetékeljegyzési jog miatt le nem rótt és a pertárgy értékéhez igazodó felülvizsgálati részilleték, illetve illeték viselésére, melynek összegét a felülvizsgálati kérelem előterjesztésekor hatályos, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50.§ (1) bekezdése alapján állapította meg a Kúria.

Az alperes személyes költségmentessége okán a tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati részilletéket, felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2013. november 27.

Dr. Buzinkay Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Rothermel Erika. s.k. előadó bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró